

VÍKEND V ČECHÁCH

in.ihned.cz/cr

S trakářkem na Malé Straně

Ve Stradouni žije na 170 lidí ve 110 domech. Nad domky se však nevypíná kostelní věž, neboť ves patří farnosti do nedaleké Radhošti. Tento lidový zvyk ovšem církev nezajímá.

Projíždíme mezi malebnými starými domky v části Stradouně zvané Malá Strana. Před vraty čekají lidé s dárky, převažují syrová vejčička. „Tohle si na sebe vydělá samo, pro kluky je to otázka prestiže. Sami v půl páté ráno vstávají a smějí se kamarádovým obavám, že na hrkání zaspí,“ říká další z otců.

Maličkému Filipkovi jsou teprve čtyři a už před sebou tlačí řehtačku v podobě zeleného trakářku. „Vyrobil ji strýc v roce 1949, takže je už pořádně zaježděná. Škoda, že nemá tachometr, určitě by ukazoval přes osmnáct set kilometrů,“ říká Filipkův dědeček.

Jeho vnuk ale není v historii stradouňského Vození Jidáše úplně nejmladší. Kdysi už prý chodil i chlapeček tříletý. To nejstarší hoši bývají většinou v devítce.

K důležitým rekvizitám Chození s Jidášem patří hlučné hrkačky.

Koledu tvoří převážně syrová vejčička.

Jidáš je záležitostí vyložené klukovskou. Pamětníci ovšem vzpomínají, že jednou představoval Jidáše výjimečně „dospělák“. Ale k dívkám tradice tolerantní není, a to ani tehdy, když měl zvyk pro nedostatek chlapců na kahánku. „Kdysi se holky ve Stradouni zkoušely přidat, jenže zhrzení kluci je honili trnovým prutem po návsi,“ vzpomíná paní Nováková, jejíž otec chodil s Jidášem už před více než sto lety na počátku minulého století, někdy kolem roku 1902.

Z Jenišovic od kostela

Vyrazit za Jidáší na Bílou sobotu je nejlepší autem nebo – bydlíte-li poblíž – aspoň na kole. Ze Stradouně do Jenišovic je to dobrých osm kilometrů a s výjimkou stranou ležící Vraclavi, kde se začíná až ve dvě, musíte vyjet po ránu, neboť kluci vycházejí nejpozději kolem deváté. Rozhodně koledníky nepodezřívajte

z dlouhého vyspávání. Ti už mají za sebou raní pochůzku po vsi za svítání.

V Jenišovicích minule Jidáše strojili na dvorku proti kostelu. Třináctiletého Filipa pomáhala maminka i příbuzenstvo balit do hrachoviny, která se přivazuje na tělo.

Za Jidášem ve Vinarech jsme museli do plechové haly, jež dříve patřila JZD. Je tady dostatek slámy, v níž se desetiletí budoucí hrkáči mohou do sytosti vyskákat. Několik otců z ní zatím plete snop, který navazují na patnáctiletého Patrika, a vzpomínají na své dávné „jidášování“. Patrik se v oděvu nemůže příliš hnout, a nakonec mu celou hlavu skryje ještě velká čepice ozdobená barevnými fáborky. Cestu pak sleduje jen průhledem skrz rákosová stěbla.

Konečně vycházíme na silnici. Jidáše vede Velký pán Jakub, kterého jidášovská kariéra čeká o rok později. Obcházíme domky, počáteční ostych mizí, zvlášť, když chlapi vidí, že jsou mnohde už očekávání. Hrkáči po zastavení přestanou roztáčet hrkačky a spustí naplno. V každé vsi má říkačka drobné obměny:

*Ó, Jidáší nevěrný,
cos to učinil,
žeš svého mistra
Židům prozradil.
Budeš-li se trápit,
ve věčném pekle hořeti,
s Luciferem ďáblem
tam přebývatí.
My školáci chodíme
a Jidáše vodíme
a o dárky prosíme.*

V úzkých průchodech mezi domky Jakub nadzvedává větve stromů, aby Jidáš se svou půl metru vysokou čepicí prošel. „Baví tě to?“ ptáme se nakonec. „Je to tradice,“ odpovídá. Pak kluci vezmou krabici s vybranými penězi a jdou si je rozdělit.

Zapalte ho!

A jsme zpátky ve Stradouni, kde se pochůzka také blíží ke konci. Menší chlapce, kteří už nemají sil, vedoucí hoch nemilosrdně popohání, nezřídka i ostrým slovem. Konečně přestávka. U jednoho stavení děti vytáhnou svačtinu a z domu jim namísto vajec přinesou pár chlebů a sklenice se šťávou.

Když se opět zvedají, je zejména na těch menších znát únava. Ale vzchopí se a spustí popěvek jen s malou úpravou textu v poslední sloce. Už o dárek neprosí, nýbrž hrkají...

